

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 509/2023-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditsa a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou Mgr. Miroslavou Antlovou, Ílová 11, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava II) v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/17/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/17/2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje** v konaní sp. zn. 8C/17/2020 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré **je** mu Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **663,57 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu (pôvodne okresného súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/17/2020.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že predmetom napadnutého konania okresného súdu je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvoze manželstva na podklade návrhu sťažovateľa podaného proti jeho bývalej manželke [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“). Sťažovateľ napáda celkovú dĺžku napadnutého konania, ktoré ku dňu podania ústavnej sťažnosti trvá 3 roky a 5 mesiacov. Odôvodnenosť podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ zakladá aj vyjadrením predsedu okresného súdu zo 6. apríla 2023, ktorý v reakcii na ním podanú sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní skonštatoval „*nečinnosť súdu v období od 28.07.2022, kedy bol daný pokyn na doručovanie znaleckého posudku právny zástupcom sporových strán, až do 31.03.2023, kedy bol nariadený termín pojednávania*“, a za vzniknuté prietahy v konaní sa ospravedlnil. Sťažovateľ postupu okresného súdu v napadnutom konaní vytkol (i) nariadenie prvého pojednávania vo veci samej až 22. júla 2021, teda po viac ako 1 roku a 4 mesiacoch od začiatku konania, (ii) uskutočnenie druhého pojednávania vo veci samej až 10. augusta 2021, (iii) prietahy počas znaleckého skúmania, ktoré okresným súdom ustanovená znalkyňa nevykonala v určenej lehote 70 dní, ale túto lehotu prekročila o niekoľko mesiacov, pričom nápravu sa nepodarilo dosiahnuť ani sťažnosťou na znalkyňu podanou okresnému súdu 3. júna 2022, (iv) odročenie nariadeného termínu pojednávania 20. apríla 2023 z dôvodu žiadosti nového právneho zástupcu žalovanej, čo nie je ospravedlniteľný dôvod odročenia pojednávania, (v) vypočutie navrhnutých svedkov okresným súdom po viac ako 2 rokoch od ich navrhnutia (na pojednávaní okresného súdu až 15. júna 2023), (vi) odročenie neriadeného termínu pojednávania 6. júla 2023 okresným súdom na podklade „*nekorektnej žiadosti žalovanej (jej právneho zástupcu)*“ na 14. september 2023.

3. Podľa sťažovateľa *«predmetnú právnu vec nemožno považovať za tak právne či skutkovo náročnú, aby opodstatňovala neprimeranú dĺžku súdneho konania od februára roku 2020, kedy sa začalo súdne konanie o vyporiadanie BSM súdnou cestou a do dnešného dňa vo veci nebolo rozhodnuté súdom prvého stupňa. Ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov a ktorá nie je zložitá, takže vo veci malo byť už rozhodnuté, najmä keď prosté plynutie času a konštatované prietahy Mestským súdom vedú k veľmi ťažko napravitelným dôsledkom. Sťažovateľ nemôže objektívne užívať spoločné nehnuteľnosti na [REDAKOVANÉ], do dnešného dňa nemá zo „svojho“ rodinného domu na [REDAKOVANÉ] kľúče, čo je dôsledkom nezákonného, zrušeného Neodkladného opatrenia OS BA II, v ktorom bola Žalovaná neúspešná, no aj napriek viacerým výzvam mu kľúče neboli zo strany Žalovanej odovzdané, musí platiť vysokú*

mesačnú splátku hypotéky, ktorej časť plánuje splatiť z vyplateného vyrovnacieho podielu titulom vypořádania BSM, čiže Sťažovateľ je preukázateľne v strate.»

4. Výšku požadovaného finančného zadosťučinenia v sume 9 714 eur sťažovateľ odôvodnil výškou úrokov z omeškania, ktoré musel zaplatiť v súvislosti s hypotékou, ktorú si vzal, resp. musel vziať z dôvodu zabezpečenia bývania v inej nehnuteľnosti než tej, ktorá je predmetom napadnutého konania a z ktorej bol nútený sa odsťahovať, resp. ju musel opustiť z dôvodu nezhôd so žalovanou a v záujme maloletých detí.

5. Sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby takto rozhodol:

„1. Základné právo Sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/17/2020, porušené bolo.

2.Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume 9.714,- Eur...

3. Mestský súd Bratislava IV je povinný uhradiť Sťažovateľovi trovy konania v sume 442,38 EUR...“

6. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 509/2023-20 z 11. októbra 2023 ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie mestského súdu:

7. Mestský súd po prehľade vo veci vykonaných úkonov k napadnutému konaniu ústavnému súdu navrhol, aby *„rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2- 8C/17/2020 porušené nebolo.“*. Tento názor odôvodnil s odkazom na vyjadrenie zákonného sudcu, ktorý k postupu mestského súdu v poslednom období vysvetlil, že *„odročenie pojednávania, pôvodne určeného na 04.07.2023, vychádzalo z odôvodnenia žiadosti žalovanej strany, konkrétne potreby poskytnutia časového priestoru na odkomunikovanie pokusu o ukončenie sporu zmierom, pričom takýto postup má oporu v ustanovení § 148 CSP. V procese rozhodovania o žiadosti o odročenie pojednávania súd nevidel dôvod na (sankcionované) spochybnenie predpokladu pravdivosti takto špecifikovaného dôvodu napokon právni zástupcovia (napriek sťažnosti žalujúcej strany) na pojednávaní dňa 19.10.2023 potvrdili vzájomnú komunikáciu s týmto účelom v období po odročení uvedeného pojednávania. V čase pred aj v deň termínu nového pojednávania súd nemal k dispozícii predmetný spis, v čom videl prekážku nariadeného pojednávania a s touto skutočnosťou oboznámil sporové strany. Dôležitý dôvod odročenia súd videl v tom, že napriek elektronickému spisu, primáme na prípravu pojednávania slúži sudcovi, vzhľadom na ľahšiu manipuláciu a prehľad, fyzický spis, najmä ak ide o vypořádanie BSM, z podstaty veci sporu s nemalým rozsahom jednotlivostí, tvoriacich prípadnú masu predmetu*

konania a sporných tvrdení k týmto. Potrebu prípravy podčiarkol úmysel meritórneho rozhodnutia na tomto pojednávaní.“

8. K postupu sťažovateľa v napadnutom konaní (rozumej aj v obsahovom význame správania sťažovateľa ako strany konania) vytkol to, že aj *„Napriek v sťažnosti deklarovanej potrebe čo najrýchlejšieho ukončenia sporu, nemohlo dôjsť k tomuto ani na pojednávaní dňa 19.10.2023, na ktorom práve sťažovateľ navrhol ďalšie znalecké dokazovanie nariadené súdom, čo relativizuje ním tvrdenú naliehavosť odstránenia stavu právnej neistoty opačným procesným postupom vo veci na prvom stupni.“*

II.2. Replika sťažovateľa:

9. Sťažovateľ vo svojej replike v prvom rade opakovane poukázal na to, že jeho prvá sťažnosť na prietahy podaná ešte v čase, keď napadnuté konanie prebiehalo pred okresným súdom, bola tamajším predsedom vyhodnotená ako opodstatnená. Súčasný postoj mestského súdu na tejto skutočnosti podľa sťažovateľa *„nezhojí samotné porušenie namietaných ústavných práv sťažovateľa“*, a preto je pre sťažovateľa *„zarážajúci paradoxný postoj MS BA IV, ktorým navrhuje ÚS SR rozhodnúť tak, že základné právo Sťažovateľa v dotknutom súdnom konaní porušené nebolo, i keď, ako je vyššie uvedené, sám súd uznal prietahovosť súdneho konania a teda porušenie ústavných práv...“*

10. V ďalšom sťažovateľ podrobne rozporoval dôvody, pre ktoré mestský súd odročoval nariadené termíny pojednávania. K termínu pojednávania nariadeného na 4. júl 2023 neobstojí postup podľa § 148 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), keďže *„súd mal vedomosť, že pojednávanie, ktoré sa konalo dňa 15. 06. 2023, bolo odročené na deň 06. 07. 2023, t. j. cca na 3 týždne iba z dôvodu vytvorenia opakovaného priestoru žalovanej, aby sa vyjadrila v poradi už k x-tému zmiernemu návrhu žalobcu na vyriešenie sporu, no žalovaná manipulatívne zneužila situáciu (začínajúce letné prázdniny a štátny sviatok sv. Cyrila a Metoda 5. júla), i keď vedela, že žalobca v žiadnom prípade nebude súhlasiť s ďalším odročením pojednávania, a vykonala úkon smerujúci k odročeniu súdneho pojednávania.“* Sťažovateľ nesúhlasí s odročením pojednávania nariadeného na 14. september 2023 na 19. október 2023 z dôvodu fyzickej neprítomnosti súdneho spisu, keďže *„je súdny spis vedený súdom aj v e-podobe, a preto sa súd mohol pripraviť na pojednávanie dňa 14. 09.2023.“* Zároveň sťažovateľ oponoval zdôvodneniu mestského súdu o potrebe odročenia nariadeného termínu pojednávania na 19. október 2023 aj z dôvodu prípravy meritórneho rozhodnutia, keďže na tomto pojednávaní sťažovateľ zopakoval svoj návrh na kontrolné znalecké skúmanie, v dôsledku čoho došlo k ďalšiemu odročeniu pojednávania na 14. december 2023. V tejto súvislosti sťažovateľ akcentoval, že návrh na kontrolné znalecké skúmanie procesne uplatnil už vo svojom písomnom vyjadrení z 19. augusta 2023 k podanému znaleckému posudku súdnej znalkyne, ktorý mu bol zaslaný okresným súdom 28. júla 2022. Navyše *«(i) Stav právnej neistoty nie je spôsobený uplatňovaním práv Sťažovateľom, jeho návrhmi resp. podaniami, ale nesprávnym procesným postupom a prietahovým nekonaním súdu, ktorý okrem vytýkaných porušení práv Sťažovateľa nerozhodol včas o návrhu na „nové“ znalecké dokazovanie, (ii) dňa 19. 10. 2023 sa teda uskutočnilo vo veci pojednávanie, záverom ktorého súd nariadil „nové“ znalecké dokazovanie, no do dnešného dňa Žalobcovi nebolo doručené zo strany konajúceho súdu ani rozhodnutie o povinnosti zložiť avizovaný preddavok na znalecké dokazovanie a ani rozhodnutie o ustanovení*

znalca, a (iii) trvanie sťažovateľa na podaných návrhoch za účelom riadneho zistenia skutočností potrebných na spravodlivé rozhodnutie veci, myslíme tým trvanie sťažovateľa na znaleckom dokazovaní aktuálnej trhovej hodnoty vyporiadovaných nehnuteľností, nie je možno vyhodnotiť v jeho neprospech a teda tvrdiť, že sám sťažovateľ predlžuje svojim konaním ním tvrdený stav právnej neistoty.».

11. V závere sťažovateľ uzavrel, že „Ak by súd nariadil znalecké dokazovanie po jeho navrhnutí sťažovateľom v auguste 2022, vec by mohla byť riadne rozhodnutá minimálne na súde prvej inštancie.“.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.1. Všeobecné judikatúrne východiská:

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť k všetkým vykonávaným dôkazom.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

15. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 251/2021, III. ÚS 233/2022, III. ÚS 661/2022). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

16. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. I. ÚS 582/2015,

I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

17. Povinnosť súdu a sudcu konať vo veci bez prietahov vyplýva z Civilného sporového poriadku a je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietahov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

18. Ústavný súd ďalej poukazuje na to, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09). Teda zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

19. Prietahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplynúť, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezhom ústavného súdu.

20. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, IV. ÚS 64/2020). Okrem toho sa prihliada aj na

význam sporu pre účastníkov (Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00).

21. Napokon aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojich rozhodnutiach (H. proti Francúzsku z 24. 10. 1989, Katte Klitsche de la Grange proti Taliansku z 27. 10. 1994 a Scordino proti Taliansku č. 1 z 29. 3. 2006) viackrát vyzdvihol dôležitosť správy súdnictva bez prietáhov, ktoré môžu ohroziť jeho účinnosť a dôveryhodnosť.

III.2. Právna a faktická zložitosť veci:

22. Pokiaľ ide o zložitosť prípadu, môžeme hovoriť o skutkovej alebo právnej zložitosti. Môže ísť napríklad o vec, v ktorej vystupuje viacero strán (H. proti Spojenému kráľovstvu z 8. 7. 1987) alebo v ktorej je potrebné zabezpečiť rôzne dôkazy [Humen proti Poľsku (Veľká komora) z 15. 10. 1999]. Zložitosť prípadu môže taktiež súvisieť s prítomnosťou medzinárodného prvku (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968) alebo potrebou znaleckého dokazovania.

23. Predmetom konania je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, čo predstavuje bežnú agendu všeobecných súdov. V napadnutom konaní bolo vykonané aj znalecké dokazovanie spočívajúce v znaleckom ohodnotení ceny nehnuteľností tvoriacich predmet bezpodielového spoluvlastníctva. Aj keď súdne spory, v ktorých dochádza k potrebe znaleckého skúmania, možno hodnotiť ako skutkovo zložitejšie, predmetné dokazovanie spočívajúce len v znaleckom ohodnotení nehnuteľného majetku neumožňuje prijať záver o výraznej skutkovej zložitosti napadnutého konania.

III.3. Správanie účastníka konania:

24. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa, ústavný súd nezistil v jeho postupe žiadne také skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na jeho zodpovednosť, teda z ktorých by bolo možné identifikovať jeho snahu konanie predlžovať. Naopak, sťažovateľ sám je tou stranou napadnutého konania, ktorá vystupuje proaktívne v napadnutom konaní a snaží sa aj dôsledným využitím svojich procesných práv (napríklad podanie sťažnosti na prietahy predsedovi súdu) o jeho ukončenie v čo najkratšom čase.

III.4. Postup okresného súdu/mestského súdu v napadnutom konaní:

25. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup súdu.

26. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti a obsahu súdneho spisu vyplýva, že konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvoде manželstva bolo začaté na podklade návrhu sťažovateľa doručeného okresnému súdu 26. februára 2020 a do času podania ústavnej sťažnosti 4. augusta 2023 trvalo 3 roky a 5 mesiacov, do rozhodnutia ústavného súdu 3 roky a 9 mesiacov. V rámci tejto doby okresný súd v počiatočnej fáze napadnutého konania 6. marca 2020 vyzval sťažovateľa na úhradu súdneho poplatku z návrhu a uznesením č. k. 8C/17/2020-96 z 24. apríla 2020 vyzval žalovanú k vyjadreniu sa k podanej žalobe. V ďalšom

okresný súd, pred ktorým v tom čase napadnuté konanie prebiehalo, postupoval od 22. mája 2020 do 17. júna 2020 podľa § 167 CSP. Postupu okresného súdu v tejto časti napadnutého konania nie je možné nič vytknúť, jeho postup zodpovedal konkrétne zákonnému ustanoveniu § 167 CSP, a to vrátane lehoty 7 mesiacov (od 9. júla 2020 do 1. marca 2021), v rámci ktorej v tom čase okresný súd „vyčkával“ na výsledok zmierovacích rokovaní sporových strán (čoho dôkazom aj bolo poskytnutie mailovej komunikácie medzi stranami a žiadosť o nariadenie termínu pojednávania). V časovom úseku od 1. marca 2021 do 17. júna 2021 ústavný súd identifikuje prvé prietahové obdobie v postupe okresného súdu, ktorý potreboval celkovo 3,5 mesiaca na to, aby pristúpil k nariadeniu termínu pojednávania vo veci na 22. júl 2021, čo je v samej podstate mechanická/administratívna činnosť súdu.

27. V druhej polovici roka 2021 bol okresný súd v napadnutom konaní aktívny, vo veci vykonal dve pojednávania, a to 22. júla 2021 a 10. augusta 2021, ďalej uznesením č. k. 8C/17/2020-510 zo 4. októbra 2021 nariadil vo veci znalecké dokazovanie z odboru stavebníctva, odvetvia odhadu hodnoty nehnuteľností, ktorému predchádzalo uznesenie okresného súdu č. k. 8C/17/2020-380 z 20. augusta 2021 o povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Počas tejto doby okresný súd uznesením č. k. 8C/17/2020-510 zo 4. októbra 2021 zamietol návrh sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia a uznesením č. k. 8C/17/2020-511 zo 4. októbra 2021 vyrubil sťažovateľovi súdny poplatok z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vo výške 16,50 eur. Okresný súd taktiež uznesením č. k. 3C/1/2021 z 19. augusta 2021 nariadil neodkladné opatrenie spočívajúce v zákaze vstupu sťažovateľa na v uznesení vymedzené pozemky a do rodinného domu nachádzajúceho sa na [REDAKOVANÉ] do právoplatného skončenia konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

28. Znalecké skúmanie, ktorého predmetom bolo určenie hodnoty nehnuteľností tvoriacich predmet bezpodielového spoluvlastníctva manželov, prebiehalo od 20. decembra 2021, keď bol súdny spis zaslaný súdnej znalkyni, do 15. júna 2022, keď bol vypracovaný znalecký posudok doručený okresnému súdu a okresný súd uznesením č. k. 8C/17/2020-613 zo 17. júna 2022 rozhodol o znalečnom. Okresný súd zaslal vypracovaný znalecký posudok stranám 28. júla 2022 s tým, že sťažovateľ sa k nemu vyjadril podaním doručeným 19. augusta 2022. Na tomto mieste je potrebné podotknúť, že súdna znalkyňa nedodrжала okresným súdom uloženú lehotu na jeho vypracovanie, a to 2 mesiace, ktorá jej uplynula 20. februára 2022, ale si ju predĺžila až do 15. júna 2022, čo je omeškanie v trvaní 4 mesiacov. Taktiež okresný súd potreboval 1 mesiac len na to, aby pristúpil k doručovaniu znaleckého posudku stranám. Podľa judikatúry ESLP za prietahy ustanoveného znalca spojené s predložením znaleckého posudku je primárne zodpovedný konajúci sudca (Capuano proti Taliansku z 25. 6. 1987, sťažnosť č. 9381/81, bod 32, Jurica proti Chorvátsku z 2. 5. 2017, sťažnosť č. 30376/13, bod 78). Navyše tento záver nadobúda na aktuálnosti práve z dôvodu dôkaznej potreby kontrolného znaleckého skúmania, ktoré sa má realizovať v nasledujúcom období. Ústavný súd teda v súvislosti zo znaleckým skúmaním identifikoval prietahový postup okresného súdu v trvaní 5 mesiacov.

29. Časový úsek napadnutého konania okresného súdu od 19. augusta 2022 do času podania ústavnej sťažnosti sťažovateľom 4. augusta 2023 hodnotí ústavný súd ako neefektívnu a nesústredenú činnosť okresného súdu a celkovo ako prietah v trvaní 1 roka. K tomuto záveru ústavný súd dospel zhodnotením postupu okresného súdu a následne mestského súdu v napadnutom konaní, keď okresný súd uskutočnil len jedno pojednávanie, a to 6. júla 2023, keď vypočul rodičov

žalovanej, pričom ale nariadil celkovo 3 ďalšie termíny pojednávania, ktoré následne odročil z dôvodov, ktoré ústavný súd nepovažoval za relevantné. Ďalšou relevantnou skutočnosťou podporujúcou záver o nesústreďenej činnosti okresného súdu je skutočnosť, že sťažovateľ vo svojom vyjadrení z 19. augusta 2022 navrhoval okresnému súdu aj doplnenie znaleckého skúmania vykonaného súdnou znalkyňou (č. 1. 625 súdneho spisu) z dôvodov uvedených vo svojom vyjadrení vrátane možnosti aj kontrolného znaleckého skúmania (č. 1. 626 súdneho spisu), k čomu teda okresný súd mal/mohol pristúpiť už aj v predošlom období. Pokiaľ teda mestský súd konštatuje, že *„napriek v sťažnosti deklarovanej potrebe čo najrýchlejšieho ukončenia sporu, nemohlo dôjsť k tomuto ani na pojednávaní dňa 19.10.2023, na ktorom práve sťažovateľ navrhol ďalšie znalecké dokazovanie nariadené súdom, čo relativizuje ním tvrdenú naliehavosť odstránenia stavu právnej neistoty opačným procesným postupom vo veci na prvom stupni.“*, tak nesprávne interpretuje/modifikuje vôľu sťažovateľa k takémuto dokazovaniu pristúpiť už v skoršom časovom období, minimálne od 19. augusta 2022, keďže táto skutočnosť explicitne vyplýva z jeho písomného vyjadrenia k znaleckému dokazovaniu z 19. augusta 2022.

30. Ústavný súd nevidel žiadny zákonný dôvod na odročenie nariadeného termínu pojednávania na 20. apríl 2023, k čomu okresný súd pristúpil až 31. marca 2023 oproti už 19. augusta 2022 doručenému podaniu sťažovateľa, v ktorom žiadal o kontrolné znalecké dokazovanie realizované, resp. naplánované na realizáciu v súčasnom období, a to z dôvodu zmeny právneho zástupcu žalovanej. Ústavný súd dospel k záveru, že žalovaná neposkytla žiadne relevantné vysvetlenie, prečo pristúpila k celkovo už druhej zmene jej právneho zastúpenia v napadnutom konaní (a celkovo k zvoleniu tretieho právneho zástupcu v konaní), a v nadväznosti na to, že sa od tejto zmeny mala odvíjať aj jej žiadosť o zrušenie nariadeného termínu pojednávania, mal okresný súd starostlivo pristúpiť k zváženiu opodstatnenosti žalovanou predloženej žiadosti. Okresný súd na žalovanou predloženú žiadosť reagoval len formálne, bez jej bližšieho vecného skúmania a termín pojednávania odročil na 15. jún 2023.

31. Vo vzťahu k právu strany zvoliť a zmeniť si právneho zástupcu zásadne ústavne súladným spôsobom pristupuje prax všeobecných súdov, ktoré v prípadoch ojedinelých zmien právneho zastupovania toto rešpektujú a umožňujú novému právnenému zástupcovi riadne sa oboznámiť s vecou a na tento účel sa aj nariadené pojednávanie odročí. Pokiaľ by však dochádzalo k opakovanému odvolávaniu udelených plnomocenstiev najmä v súvislosti s vykonávaním procesných úkonov zo strany všeobecného súdu, ktoré by signalizovali, že dôvody na takýto postup nespočívajú v strate dôvery medzi klientom a jeho advokátom, ale vo vyvolávaní zbytočných prieťahov v spore, takémuto zneužívajúcemu postupu strany by viac nebolo možné priznať súdnu ochranu a všeobecný súd by bol oprávnený na žiadosť o odročenie pojednávania s poskytnutím aspoň základných výhrad nereflektovať. Prírodzene, ak by dochádzalo k aj opakovanému ukončovaniu právneho zastupovania a voľbe nového právneho zástupcu, pre ktoré by však strana poskytla dôveryhodné vysvetlenie, ktoré by na žiadosť súdu aj preukázala, záver o zneužívaní práva by bolo potrebné odôvodňovať dodatočnými argumentmi, inak by takýto záver nebol ústavne udržateľným.

32. Nariadený termín pojednávania na 6. júl 2023 bol na podklade žiadosti o mimosúdne riešenie sporu odročený na 14. september 2023, pričom ale okresný súd opomenul vecne zohľadniť zlyhanie takýchto rokovaní sporových strán na podklade ich vlastného oznámenia doručeného okresnému súdu 1. marca 2021. Termín pojednávania nariadený na 14. september 2023 bol okresným súdom

odročený na 19. október 2023 z dôvodu fyzickej prítomnosti súdneho spisu na ústavnom súde. K tomuto postupu a následnému pojednávaniu nariadenému na 19. október 2023 vrátane postupu okresného súdu od 19. augusta 2022 však dominovala nesústredená činnosť, ktorej prejavom je nariadenie kontrolného znaleckého skúmania po pojednávaní 19. októbra 2023, k čomu mal a mohol okresný súd pristúpiť už v druhej polovici roka 2022, a nie koncom roka 2023 (pozri aj bod 29). Práve preto, lebo v časovom úseku napadnutého konania od 19. augusta 2022 do 19. októbra 2023 okresný súd vykonal len jedno pojednávanie (ostatné boli odročované z dôvodov, ktoré ústavný súd nepovažoval v kontexte veci za relevantné) a okrem tejto procesnej aktivity nie je zaznamenaná žiadna iná procesná činnosť okresného súdu, ktorá by smerovala k skončeniu veci (medzi ktorú nie je možné zaradiť odročovanie nariadených termínov pojednávania), je postup okresného súdu v tomto časovom úseku hodnotený ako priet'ahový. O závere o nesústredenej činnosti mestského súdu v napadnutom konaní svedčí aj nariadenie termínu pojednávania na 14. december 2023, ktorý by sa mal uskutočniť počas prebiehajúceho kontrolného znaleckého skúmania, ktoré malo byť už nariadené spolu s uloženou povinnosťou strán na zaplatenie preddavku na trovy tohto dôkazu v čo najkratšom časovom úseku po pojednávaní konanom 19. októbra 2023 vrátane identifikovania snahy mestského súdu zintenzívniť svoj postup aj s ohľadom na prebiehajúce konanie o ústavnej sťažnosti.

33. Celkovo tak ústavný súd ustálil dobu priet'ahového postupu okresného súdu v napadnutom konaní v trvaní 1 roka a 8,5 mesiaca, v dôsledku čoho došlo postupom okresného súdu v napadnutom konaní k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a porušeniu práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (bod 1 výroku nálezu).

34. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na to, že mestský súd do dňa vydania tohto nálezu vo veci nerozhodol, ústavný súd mu prikázal v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/17/2020 konať bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

35. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

36. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

37. Sťažovateľ požiadal o priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 9 714 eur z dôvodu výšky úrokov z omeškania, ktoré musel zaplatiť v súvislosti s hypotékou, ktorú si vzal, resp. musel vziať z dôvodu zabezpečenia bývania v inej nehnuteľnosti než tej, ktorá je predmetom napadnutého konania a z ktorej bol nútený sa odsťahovať, resp. ju musel opustiť z dôvodu nezhôd so žalovanou a v záujme maloletých detí. Takto sa však výška primeraného finančného zadost'učinenia pri posudzovaní priet'ahov v konaní ústavným súdom nekvantifikuje (nie je aktuálnou úlohou ústavného súdu odôvodňovať možnosť postupu pri riešení tejto otázky).

38. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, tiež Zongorová proti Slovenskej republike z 19. 1. 2010, sťažnosť č. 28923/06 a Ďurech a ďalší proti Slovenskej republike zo 7. 7. 2009, sťažnosť č. 42561/04).

39. Ústavný súd v napadnutom konaní okresného súdu identifikoval celkovú dobu prietahov v trvaní 1 roka a 8,5 mesiaca. Ústavný súd priznal sťažovateľovi sumu primeraného finančného zadostučinenia len vo výške 1 000 eur z dôvodu (i) významu samotného konania pre sťažovateľa a (ii) s ohľadom na svoju predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť (I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020).

40. Sťažovateľ požadoval priznanie finančného zadostučinenia vo výške 9 714 eur. Vzhľadom na to, že ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 1 000 eur, vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa nevyhovelo (bod 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

41. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania.

42. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

43. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

44. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za 3 úkony právnej služby vykonané v roku 2023, a to prevzatie a príprava zastupovania, písomné podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu a replika k vyjadreniu mestského súdu z 21. novembra 2023. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 208,67 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 12,52 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Za 3 úkony právnej služby patrí sťažovateľovi náhrada trov konania vo výške 626,01 eur a trikrát režijný paušál vo výške 37,56 eur, spolu tak suma 663,57 eur (bod 4 výroku nálezu).

45. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

46. Keďže na Mestský súd Bratislava IV prešiel podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov od 1. júna 2023 výkon súdnictva v predmetnej veci (rozumej aj Okresného súdu Bratislava II), zaviazal ústavný súd Mestský súd Bratislava IV k peňažnej úhrade sťažovateľovi priznaných peňažných nárokov (body 3 a 4 výroku tohto nálezu).

47. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu